

Ministerstwo
Rozwoju

Andrzej Gut-Mostowy
Sekretarz Stanu

Data: 30 września 2020
Znak sprawy:

Pan

Jan Golba

Prezes Zarządu

Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP

Szanowny Panie Prezesie,

W odpowiedzi na pismo w imieniu 43 gmin uzdrowiskowych (45 uzdrowisk statutowych) w sprawie wydzielenia w Funduszu Inwestycji Lokalnych kwoty 400 mln zł jako specjalnej puli środków dedykowanej wyłącznie gminom uzdrowiskowym, stanowiącej swoista „Uzdrowiskowa Tarczę Antykryzysową” Ministerstwo Rozwoju uprzejmie informuje co następuje:

Ministerstwo Rozwoju otrzymało (począwszy od początku pandemii czyli marca br.) bardzo wiele sygnałów o problemach budżetowych gmin uzdrowiskowych.

Gminy uzdrowiskowe poniosły szczególnie dotkliwe straty w wyniku pandemii koronawirusa, gdyż ich gospodarka w znacznym stopniu zależy od wielkości świadczonych usług medycznych, głównie dla osób starszych, która to grupa jest najbardziej narażona na skutki zachorowań. Wszystkie sanatoria zostały zmuszone zawiesić swoją działalność statusową w pierwszym okresie pandemii. Priorytetem było bezpieczeństwo kuracjuszy oraz mieszkańców. Zakaz prowadzenia działalności wpłynął na kondycję finansową sanatoriów.

Ministerstwo Rozwoju jest w ciągłym kontakcie z przedstawicielami branż, organizacji pracodawców, poszczególnych firm, w tym z branży uzdrowiskowej i lecznictwa uzdrowiskowego. Zgłaszane propozycje uzupełnień i modyfikacji są analizowane i konsultowane. Minister Rozwoju na bieżąco, elastycznie reaguje na dynamicznie zmieniającą się sytuację.

W okresie epidemii COVID-19 priorytetem Rządu było i jest podejmowanie działań w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom gospodarczym i społecznym spowodowanych epidemią, również w sferze działalności samorządu terytorialnego, w tym na terenach gmin uzdrowiskowych.

W ramach Tarczy Antykryzysowej, wprowadzane są regulacje mające na celu przede wszystkim wsparcie przedsiębiorców, co będzie wpływać pozytywnie także na sytuację

finansową samorządów. Pozwoli bowiem na utrzymanie potencjału lokalnej bazy ekonomicznej, co z kolei, wywierać będzie korzystny skutek dla poziomu dochodów budżetów samorządowych, m.in. z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) ale również z tytułu innych opłat stanowiących dochód samorządu.

W ustawie z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19, przygotowywano rozwiązania m.in. poprawiające płynność finansową jednostek samorządu terytorialnego oraz eliminujące negatywny wpływ epidemii COVID-19 na obowiązujące samorzady reguły fiskalne.

Jednostki samorządu terytorialnego planując i wykonując budżet w 2020 r. będą mogły przekroczyć relację dotyczącą zrównoważenia dochodów i wydatków bieżących o kwotę ubytku w dochodach jednostki będącego skutkiem wystąpienia epidemii COVID-19. W kwocie ubytków uwzględniana jest również opłata uzdrowiskowa. Wydatki bieżące jednostek będą mogły być wyższe niż dochody bieżące o kwotę ubytku w dochodach jednostki wynikającego z epidemii COVID-19. Złagodzone także reguły fiskalne ograniczające zadłużenie o kwotę m.in. faktycznego ubytku w dochodach podatkowych jednostki samorządu terytorialnego wynikającego z wystąpienia epidemii COVID-19.

Gminy uzdrowiskowe na podstawie art. 48 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych - w celu realizacji zadań, o których mowa w art. 46 tej ustawy - mają prawo do pobierania opłaty uzdrowiskowej na zasadach określonych w przepisach odrębnych. Stosownie do art. 17 ust. 1a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych rada gminy może wprowadzić opłatę uzdrowiskową, którą pobiera się od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach zdrowotnych, turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych w miejscowościach znajdujących się na obszarach, którym nadano status uzdrowiska na zasadach określonych w ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych - za każdą rozpoczętą dobę pobytu.

W odniesieniu do sytuacji gmin uzdrowiskowych warto zauważyć, iż gminy te zgodnie z obowiązującym stanem prawnym uzyskują również wsparcie z budżetu państwa, na podstawie art. 49 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych. Zgodnie z ww. artykułem gmina uzdrowiskowa realizująca zadania własne związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska, otrzymuje dotację z budżetu państwa w wysokości równej wpływom z tytułu opłaty uzdrowiskowej pobranej w uzdrowisku w roku poprzedzającym rok bazowy w rozumieniu ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zaplanowana dotacja na rok 2020, dla której rokiem bazowym jest rok 2018, wynosi 70.677 tys. zł. Jak wynika z przeprowadzonej analizy w zakresie wpływów z opłaty uzdrowiskowej, pobieranej w gminach posiadających status gminy uzdrowiskowej w latach 2015-2019, dochód z tego tytułu systematycznie rósł średnio w omawianym okresie o ok. 6% rocznie. Na koniec roku 2019 wzrost tych wpływów w stosunku do roku 2018 wyniósł 4,6%. Analizując sytuację w latach 2015-2019, wpływy z opłaty

uzdrowiskowej wykonane po II kwartałach stanowią średnio około 40,6% wykonania rocznego. Tak więc dochody wpływające w drugiej połowie stanowią większość wpływów ogółem. Spadek wpływów z tytułu opłaty uzdrowiskowej wykazany w sprawozdaniach budżetowych po II kwartałach 2020 r. w porównaniu do analogicznego okresu roku 2019 wynosi 41,0%. Spowodowany jest on przede wszystkim tzw. lockdownem i zamknięciem uzdrowisk. Przy założeniu, że w drugiej połowie roku nie nastąpią kolejne zamknięcia gospodarki spodziewać się należy przyspieszenia tempa wzrosty wpływów z opłaty uzdrowiskowej.

Należy podkreślić, że 15 czerwca br. Narodowy Fundusz Zdrowia uruchomił realizację skierowań na leczenie uzdrowiskowe i to od samych uzdrowisk zależy liczba osobodni, za które zostanie pobrana opłata uzdrowiskowa do 31.12.2020 r. Należy zauważyć, że w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego, działania Ministra Zdrowia w stanie epidemii koncentrują się na wsparciu i zapewnieniu ciągłości funkcjonowania podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych z ww. zakresu.

Przygotowano i wdrożono rozwiązania, mające na celu zapewnienie stabilności finansowej podmiotów realizujących na terenie gmin uzdrowiskowych działalność leczniczą z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego, w tym o statusie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Polegają one na umożliwieniu zachowania poziomu przychodów tych podmiotów dzięki utrzymaniu w okresie przejściowym porównywalnych miesięcznych płatności z tytułu realizacji umów z Narodowym Funduszem Zdrowia, oraz przyspieszeniu przepływów finansowych do podmiotów leczniczych. Rozwiązania te zawarte są w dwóch nowelizacjach rozporządzenia w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z dnia 14 marca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 437) i 17 kwietnia 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 696).

Warto dodać, iż Rząd wspiera jednostki samorządu terytorialnego (JST) w różnych formach, mogą one skorzystać m.in. z dofinansowania realizacji prowadzonych przez JST inwestycji drogowych z Funduszu Dróg Samorządowych (FDS). Środki Funduszu Dróg Samorządowych są przekazywane na dofinansowanie budowy, przebudowy i remontu dróg powiatowych i dróg gminnych, dofinansowanie budowy mostów lokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, finansowanie budowy, przebudowy i remontu dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych o znaczeniu obronnym.

Wysokość dofinansowania ze środków Funduszu Dróg Samorządowych na zadania powiatowe i gminne jest uzależniona od dochodów danej jednostki samorządu terytorialnego, im niższy dochód własny jednostek samorządu terytorialnego, tym większa wartość dofinansowania, przy czym maksymalne dofinansowanie może wynieść aż do 80% kosztów realizacji zadania.

Fundusz Dróg Samorządowych zapewnia znacznie wyższe możliwości pomocy niż funkcjonujące wcześniej mechanizmy wsparcia realizacji zadań na drogach samorządowych. Oprócz możliwości uzyskania dofinansowania do 80% wartości zadania, umożliwia on również realizację zadań wieloletnich, a maksymalna wysokość dofinansowania została podniesiona z 3 mln do 30 mln zł.

Dbając o właściwy poziom inwestycji w samorządach, a także kontynuując działania mające na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom gospodarczym i społecznym w

czasie epidemii COVID-19 oraz wzmocnienie potencjału finansowego samorządów, których w okresie epidemii dotyka ubytek dochodów własnych w ustawie z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym wprowadzono w art. 43 rozwiązanie umożliwiające wsparcie finansowe jednostek samorządu terytorialnego w realizacji ich zadań inwestycyjnych.

Dodatkowe środki z tego tytułu dla jednostek samorządu terytorialnego przekazane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 będą mogły być wykorzystane przez JST na inwestycje, w tym jako wkład własny do projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Planowana kwota środków została ustalona na poziomie 12 mld zł.

Należy zaznaczyć, że Ministerstwo Finansów stale monitoruje sytuację finansową samorządów. W przypadku pojawienia się możliwości wprowadzenia preferencji w szerszym zakresie – po analizie pod kątem zasadności ich wprowadzenia, korzyści z punktu widzenia zwalczania skutków COVID-19 oraz potencjalnych skutków finansowych z nich wynikających dla strony dochodowej i wydatkowej budżetu państwa - zostaną podjęte w tym kierunku stosowne prace.

Ponadto z satysfakcją pragnę poinformować, iż w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) Departament Turystyki Ministerstwa Rozwoju we współpracy z Departamentem Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji przygotował fiszkę „Wsparcie dla gmin uzdrowiskowych poprzez stworzenie Programu Polskie Uzdrowiska”, która została zakwalifikowana do drugiego etapu konkursu. To już duży sukces bo w pierwszym etapie złożono przeszło 2 tysiące fiszek, a do drugiego etapu przeszło tylko około 1 tysiąca.

Projekt polega na udzieleniu dotacji na zieloną i cyfrową transformację gospodarczą dla gmin, w których są podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne i lecznicze oraz uzdrowiska i obszary ochrony uzdrowiskowej, rozwój oferty usług leczenia stacjonarnego oraz rehabilitacji pacjentów po przebytej chorobie COVID-19 poprzez powiększenie lub poprawę jakości zasobów w zakresie infrastruktury oraz zatrudnienia związanego z rehabilitacją i świadczeniem innych usług na rzecz zdrowia.

Projekt jest skierowany do gmin uzdrowiskowych i gmin posiadających status obszaru ochrony uzdrowiskowej, podmiotów prowadzących i rozwijających działalność uzdrowiskową, leczniczą w zakresie rehabilitacji oddechowej, kardiologicznej i neurologicznej lub działalność gospodarczą związaną z turystyką uzdrowiskową, jednostek administracji centralnej będących organami tworzącymi dla podmiotów prowadzących i rozwijających działalność leczniczą, podmiotów, dla których organami tworzącymi są jednostki administracji centralnej. Podmioty te będą mogły starać się o dotacje na zadania związane z celami wskazanymi w programie. Zadania nie mogą prowadzić do obniżenia jakości walorów naturalnych, które warunkują posiadanie statusu uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej. Dodatkowo punktowane będą zadania, które poprawiają stan środowiska w gminach uzdrowiskowych, w szczególności jakość powietrza i wody.

Program ma na celu zwiększenie atrakcyjności gmin uzdrowiskowych dla różnego typu turystów krajowych oraz turystów z krajów sąsiednich, aby zachęcić ich do korzystania z wysokiej jakości usług zdrowotnych i rekreacyjnych na terenie tych gmin.

Cel główny będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- 1 Stworzenie nowych atrakcji (produktów) uzdrowiskowych, turystycznych, i rekreacyjno-sportowych;
- 2 Budowa lub poprawa stanu budynków i infrastruktury, zakup wyposażenia, środków trwałych podmiotów leczniczych związanych z poszerzaniem bazy sprzętowej i lokalowej na potrzeby wzrostu liczby świadczeń medycznych. Budowa lub poprawa infrastruktury turystycznej i uzdrowiskowej oraz technicznej związanej z obsługą turystów;
- 3 Stworzenie nowoczesnych rozwiązań w zakresie infrastruktury drogowej (obwodnice, parkingi, systemy monitorowania ruchu);
- 4 Utworzenie ekologicznego transportu uzdrowiskowego w ramach gminy uzdrowiskowej lub związku gmin;
- 5 Rozwój kompetencji mieszkańców związanych z obsługą turystów zagranicznych;
- 6 Promocja oferty turystycznej polskich uzdrowisk w kraju i za granicą.

Z poważaniem
Andrzej Gut-Mostowy
Sekretarz Stanu

[podpisano elektronicznie]

Do wiadomości:

1. Pan Michał Dworczyk, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
2. Pan Adam Niedzielski, Minister Zdrowia